

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/32/2025
Identifikačné číslo spisu:	4121011073
Dátum vydania rozhodnutia:	25.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Dušan Szabó
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:4121011073.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Szabóa a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč - Šeberu, v trestnej veci obvineného P. X. pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) a § 47 ods. 2 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 25. augusta 2026 v Bratislave, o dovolaní obvineného P. X. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 20. apríla 2023, sp. zn. 4 To 17/2023, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného P. X. o d m i e t a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 27. januára 2023, sp. zn. 5 T 83/2021 (ďalej len „rozsudok súdu prvého stupňa“) uznal obvineného P. X. (ďalej len „obvinený“) vinným zo spáchania zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) a § 47 ods. 2 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

„dňa 31.07.2020 v čase medzi 10.30 hodinou a 12.00 hodinou v obci U. v rodinnom dome na ulici F. XX po tom, čo vošiel pod vplyvom alkoholu na dvor rodinného domu, kde mu bývalá manželka - poškodená U. X. hovorila, nech ide preč, na čo nereagoval, išiel smerom k domu, a keď videl, že poškodená má v ruke telefón, vykrútil jej ruku, v dôsledku čoho jej telefón spadol na zem, chytil ju za ramená a sotil na zem, čo poškodenú šokovalo, keď sa postavila, rýchlo si vzala telefón a následne ju silou ťahal do vnútra rodinného domu, počas čoho poškodená niekoľkokrát kričala o pomoc, v predsieni domu ju zatlačil na komodu, vyčítal jej, že je kurva a dozvedel sa o nej rôzne veci, stále ho prosila nech ide preč, mala z neho strach, následne ju schmatol za ramená, zdvihol do vzduchu a hodil ju na gauč v obývačke, prikázal jej, nech sa vyzlečie, keď sa poškodená nevyzliekala, proti jej vôli jej stiahol krátke gate a nohavičky, vyzliekol tieľko, rozťahal jej nohy a pohlavným údom vnikol do pošvy, následne vykonal súlož, počas súložu poškodená telefonovala na tiesňovú linku č. 158 a kričala o pomoc, keď si to všimol, telefón jej odhodil na zem, kričal na ňu: „Znásilňujem Ťa teraz, že!“, zo strachu sa nebránila, ruky mala prekřížené na prsiach, triasla sa a plakala, prosila ho nech prestane, pričom prestal, keď ho uprosila, že musí ísť na toaletu, čím spôsobil poškodenej U. X. podľa lekárskej správy Fakultnej

nemocnice Nitra zo dňa 31.07.2020 bilaterálne začervenané škrabance v oblasti ramien, v oblasti ľavého ramena malý hematóm do 2 cm, v oblasti pod ľavou lopatkou škrabance a v oblasti bedrových kĺbov na oboch stranách tela škrabance a drobné podliatiny a takto konal napriek tomu, že bol uznaný vinným

- rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 2T/12/2010 zo dňa 19.11.2010, právoplatným dňa 22.11.2010 za zločin lúpeže podľa § 188 odsek 1, odsek 2 písmeno c) Trestného zákona (s poukazom na § 138 písmeno j/ Trestného zákona, § 127 odsek 12 Trestného zákona), za čo mu bol uložený úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov,
- rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky, sp. zn. 2T/31/98 zo dňa 02.07.1998, právoplatným dňa 21.07.1998 za trestný čin lúpeže podľa § 234 odsek 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní tri roky, a
- rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 1T/228/88, zo dňa 24.11.1988, právoplatným dňa 24.11.1988 aj za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 222 odsek 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. na úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 2 roky 6 mesiacov."

2. Súd prvého stupňa obvinenému podľa § 199 ods. 2 Trestného zákona a § 37 písm. m), § 38 ods. 2, ods. 8 a § 47 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody na doživotie, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 3 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

3. Krajský súd v Nitre uznesením z 20. apríla 2023, sp. zn. 4 To 17/2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) odvolanie obvineného podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

4. Obvinený podaním prostredníctvom obhajcu JUDr. Martina Endrödyho podal 31. marca 2025 proti napadnutému uzneseniu dovolanie, v ktorom označil dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

5. V úvode dovolania obvinený zdôraznil, že jeho dovolanie nie je opakovaním predchádzajúceho dovolania, pretože v ňom namieta to, čo nenamietal v predchádzajúcom dovolaní. Obvinený uviedol, že nemá právnické vzdelanie, neovláda právo a nemá peniaze na zaplatenie advokáta a navyše sa po celý čas nachádza vo väznici, kde nemá prístup k potrebným právnym informáciám, z čoho potom vyvodil záver, že sa po celý čas nachádza v zraniteľnej situácii. Ďalej uviedol, že mu bol ustanovený obhajca, avšak tento si neplnil svoju úlohu, pretože nenamietal to, čo bolo treba namietat' a tak, ako to bolo treba namietat'. Podľa obvineného tak bolo povinnosťou súdu urobiť také opatrenia, aby si obhajca plnil svoju úlohu, resp. mu ustanoviť iného obhajcu, pričom nečinnosť súdu je podľa jeho názoru potrebné kvalifikovať ako porušenie čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“).

6. K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený uviedol, že súdy vykonávali nezákonné dôkazy. Podľa obvineného súdy správne posúdili, že došlo k porušeniu jeho práva, ak mu obvinenie bolo vznesené až, resp. ak mu bol obhajca ustanovený až 2. augusta 2020, hoci sa skutok mal stať a orgány činné v trestnom konaní s ním ako s osobou podozrivou vykonávali úkony už 31. júla 2020. V tejto súvislosti uviedol, že skutok sa mal stať 31. júla 2020 v čase medzi 10.30 hod. a 12.00 hod., pričom v uvedený deň bol už o 14.10 hod. vzatý do väzby. Nezákonným postupom orgánov činných v trestnom konaní a súdu, bola znemožnená prítomnosť obhajoby pri úkonoch prípravného konania, dôsledkom čoho sú podľa jeho názoru nezákonné všetky dôkazy od začatia trestného stíhania až do doby ustanovenia obhajcu. Za nesprávny tiež obvinený považoval postup súdu v tom, že opakovaním nezákonných dôkazov sa ich vada naprávi, hoci nerešpektovanie práva obhajoby pri úkonoch prípravného konania podľa jeho názoru už nemožno ničím napraviť, a to ani kontradiktórnym prejednaním dôkazov pred súdom.

7. Obvinený za nezákonné považoval najmä nasledovné dôkazy: (i) výsluch svedkyne poškodenej U. X. a svedka M., a to nielen ich prvotné výsluchy v čase, keď ešte nemal ustanoveného obhajcu, ale aj ich opakované výsluchy, pretože tieto sú podľa jeho názoru iba odvodené z prvotného nezákonného dôkazu a zároveň ich obsah je bezprostredne prepojený s prvotnými nezákonne vykonanými výsluchmi, (ii)

všetky lekárske vyšetrenia svedkyne poškodenej U. X., všetky lekárske správy a pod. urobené v čase od začatia trestného stíhania do ustanovenia obhajcu, ako aj na ne nadväzujúce odborné vyjadrenia, znalecké posudky a pod., pretože ide len o dôkazy odvodené z prvotne nezákonných dôkazov vykonaných a získaných v čase, kedy ešte nemal obhajcu, (iii) všetky fyzické a forenzné dôkazy zaistené v čase, kedy ešte nemal ustanoveného obhajcu, ako napr. zaistenie šiat svedkyne poškodenej, odobratie vzorky jeho DNA a znalecké posudky a iné vyjadrenia na také stopy a vzorky a napokon aj (iv) všetky ostatné úkony, akými sú napr. obhliadka miesta činu a pod.. Uvedené podľa obvineného v podstate znamená, že neostal žiadny zákonný dôkaz, ktorý by postačoval na vyslovenie jeho viny, resp. ktorým by sa dala podporiť vierohodnosť usvedčujúcej výpovede svedkyne poškodenej. Podľa obvineného je tak nesporné, že jeho dovolanie je dôvodné v celom rozsahu, pretože súdy vykonávali dôkazy, resp. dokazovanie nezákonným spôsobom už len tým, že prejednali a hodnotili nezákonne získané dôkazy, ktoré sa hodnotiť nemôžu a ktoré sa nesmú nachádzať v súdnom spise.

8. Obvinený ďalej namietal, že v jeho prípade nebola vykonaná rekonštrukcia napriek tomu, že v konaní namietal, že tvrdenia poškodenej „nesedia“ a poškodenej neboli urobené vyšetrenia na drogy a lieky, teda vyšetrenia spôsobilé preukázať okolnosti, ktoré mohli ovplyvniť jej vnímanie, psychiku, pamäť a pod.. Keďže súdy nepreverili jeho obhajobu, vykonali dôkazy nezákonným spôsobom.

9. Obvinený tiež namietal, že bol zo strany zasahujúcich policajtov vystavený násiliu a zlému zaobchádzaniu, pričom zo strany štátu nebolo zabezpečené riadne a účinné vyšetrovanie, z čoho potom podľa jeho názoru vyplýva, že súdy dôkazy nevykonali zákonným spôsobom, v dôsledku čoho je podľa jeho názoru namieste posúdiť aj dodržanie požiadavky nezávislosti a nestrannosti súdu, pretože ak súd nespĺňal požiadavku nestrannosti, potom to znamená, že dôkazy neboli vykonané zákonným spôsobom.

10. Obvinený preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom vyslovil, že napadnutým uznesením, ako aj rozsudkom súdu prvého stupňa bol z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku porušený zákon v jeho neprospech a aby napadnuté uznesenie a rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a súdu prvého stupňa prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

11. K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Nitra, podľa ktorej je z obsahu dovolania zrejmé, že obvinený namieta predovšetkým zistený skutkový stav a spôsob, akým súd prvého stupňa a krajský súd vyhodnotili vykonané dôkazy v jeho neprospech a taktiež sekundárne aj vykonanie iných dôkazov nezákonným spôsobom. K námietke obvineného o násilí zo strany zasahujúcich policajtov prokurátorka poukázala na úradný záznam o zadržaní obvineného a zápisnicu o jeho zadržaní, ktoré neobsahovali žiadne údaje o použití donucovacích prostriedkov pri jeho zadržaní a zápisnicu o jeho výsluchu z 2. augusta 2020, kde sa vyjadril, že nebol voči nemu použitý fyzický ani psychický nátlak. K námietke obvineného spočívajúcej v absencii vyšetrenia poškodenej, ktoré by bolo spôsobilé preukázať okolnosti, ktoré by mohli ovplyvniť psychiku poškodenej prokurátorka uviedla, že táto námietka neobstoí, pretože znalkyňa z odvetvia psychiatrie MUDr. E. poškodenú vyšetrila a uviedla, že u poškodenej nezistila žiadne látkové závislosti, ktoré by mohli ovplyvniť jej ovládacie alebo rozpoznávací schopnosti.

12. Prokurátorka ďalej uviedla, že obvinený v rámci dovolania len zopakoval námietky, ktoré už použil v odvolacom konaní, ako aj v konaní o jeho predchádzajúcom dovolaní, s ktorými sa dostatočne vysporiadali tak odvolací ako aj dovolací súd, ktoré uviedli, že výsluchy poškodenej, svedka E. M. a výsluch obvineného boli zopakované za prítomnosti ustanoveného obhajcu, a teda nemajú charakter nezákonného dôkazu. K teórii „ovocia z otráveného stromu“, na ktorú obvinený v dovolaní poukazoval prokurátorka uviedla, že túto slovenskú teóriu a ani prax doteraz v plnej miere neprevzali, pričom podstatné je pristupovať k zákonnosti a prípustnosti dôkazov vždy diferencovane s ohľadom na konkrétnu povahu a závažnosť chyby vzniknutej v procese dokazovania a nerobiť paušálne závery. Vychádzajúc z uvedeného potom podľa prokurátorky v prejednávanej veci nie je možné konštatovať, že by výsluch poškodenej a svedka M., lekárske správy z vyšetrenia poškodenej, zaistené dôkazy a následné znalecké posudky a odborné vyjadrenia mali byť dôkazmi, ktoré možno považovať za nezákonne získané.

13. Prokurátorka preto navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

14. Spis súdu prvého stupňa bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený na rozhodnutie o dovolaní obvineného 10. júna 2025.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal splnenie procesných podmienok na podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako obvinený využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

16. V prvom rade najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania (R 57/2007-II.). Dovolanie má byť skutočne len výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Trestného poriadku). Dovolačný súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie potrebných okolností na rozhodnutie o dovolaní môže vykonať dovolací súd dokazovanie len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Trestného poriadku. Preto možnosti podania dovolania sú obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

17. Inak povedané jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 67/2018, 4 Tdo 17/2019, 4 Tdo 23/2019, 5 Tdo 85/2017, 5 Tdo 7/2020).

18. Dovolačný súd pri náprave namietaných pochybení preskúmvava v zásade tie nedostatky, ktoré boli preskúmvané už v odvolacom konaní a neboli napravené odvolacím súdom [vždy však platí, ako to už bolo vyššie uvedené, že najvyšší súd v rámci dovolacieho konania preskúmvava len tie najzásadnejšie chyby právneho charakteru, vymedzené v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku, teda nie všetky chyby], ako aj pochybenia spôsobené odvolacím súdom. Tomu potom zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a povinnosť obsahovo namietat' skutočnosti známe v pôvodnom konaní zakladajúce niektoré z dovolacích dôvodov najneskôr v odvolacom konaní (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku). Obsah konkrétne uplatnených vytýkaných chýb a tvrdení, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, by mal vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pričom v skutočnosti obsahuje argumenty a tvrdenia stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu alebo iného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

19. Zároveň je potrebné uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Ak chybám vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolaťom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku, a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolaťom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku. Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolaťom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, než ktorý dovolať uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (R 120/2012).

20. Po preskúmaní spisového materiálu najvyšší súd konštatuje, že dovolanie obvineného nie je dôvodné a je potrebné ho podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

21. Najvyššiemu súdu je z úradnej činnosti známe, že proti napadnutému uzneseniu obvinený už raz dovolanie podal s tým, že toto dovolanie bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. januára 2023, sp. zn. 2 Tdo 73/2023 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté. Vzhľadom na túto skutočnosť je najvyšší súd povinný vecne sa vysporiadať len s takými námietkami obvineného, ktoré neboli predmetom predchádzajúceho dovolacieho konania, a to z dôvodu, že dovolací súd nemôže preskúmať zákonnosť a odôvodnenosť svojho skoršieho rozhodnutia, keďže proti nemu nie je opravný prostriedok prípustný (§ 392 ods. 2 Trestného poriadku) - primerane R 51/2021.

22. Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

23. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku. Z uvedeného logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (R 24/2020-I).

24. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, (primerane rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Mariana Marinescu v. Rumunsko z 2. februára 2010, Emen v. Turecko z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko zo 14. februára 2002, Al Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo z 15. decembra 2011 a ďalšie).

25. V rámci dovolaní iniciovaného prieskumom odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k

záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, dovolací súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov. Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania, pretože dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu (čo do dôvodov, okruhu napadnutelných rozhodnutí, oprávnených osôb atď.) aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky.

26. Zároveň je potrebné uviesť, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonal. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3, veta druhá, Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4, veta tretia, Trestného poriadku).

27. Z obsahu dovolania obvineného vyplýva, že ťažisko jeho dovolacích námietok spočíva v tom, že nezákonným postupom orgánov činných v trestnom konaní a súdu bola znemožnená prítomnosť obhajoby pri úkonoch prípravného konania, dôsledkom čoho sú podľa názoru obvineného nezákonné všetky dôkazy nielen od začatia trestného stíhania až do doby ustanovenia obhajcu, ale aj neskôr zabezpečené dôkazy.

28. Najvyšší súd opakovane (pozn. tak, ako to uviedol už vo svojom uznesení zo 16. januára 2023, sp. zn. 2 Tdo 73/2023) upriamuje pozornosť obvineného na to, že obvinenie mu bolo vznesené 1. augusta 2020 a následne bol vzatý do väzby uznesením súdu prvého stupňa z 2. augusta 2020, sp. zn. 6 Tp 52/2020, pričom obhajca mu bol ustanovený opatrením súdu prvého stupňa z 2. augusta 2020, sp. zn. 6Tp 52/2020. Po podaní obžaloby (pozn. 26. januára 2021) súd prvého stupňa uznesením z 23. februára 2021, sp. zn. 5 T 2/2021 odmietol obžalobu podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku a vrátil vec prokurátorovi, pretože zistil závažné procesné chyby najmä v tom, že boli porušené ustanovenia zabezpečujúce práva obhajoby, ktoré porušenie spočívalo v tom, že v prípravnom konaní došlo k zásadnému a flagrantnému porušeniu práv obhajoby, keďže obvinený nemal obhajcu už v prípravnom konaní a to od okamihu, keď bolo evidentne zrejmé, že prichádza do úvahy použitie zásady „trikrát a dost“. Po vrátení veci do prípravného konania boli zopakované výsluchy obvineného, svedka E. M. a svedkyne poškodenej U. X. už za prítomnosti obvinenému ustanoveného obhajcu a obžaloba bola opätovne podaná na súd prvého stupňa 21. septembra 2021.

29. V nadväznosti na argumentáciu obvineného o nezákonnosti vykonaných dôkazov najvyšší súd uvádza, že odsúdenie obvineného rozsudkom súdu prvého stupňa v spojení s napadnutým uznesením nie je založené na výsluchoch obvineného, svedka E. M. a ani poškodenej U. X. vykonaných v čase, keď obvinený nemal obhajcu. Z pripojeného spisového materiálu vyplýva, že po odmietnutí obžaloby boli v prípravnom konaní zopakované výsluchy obvineného (zápisnica o výsluchu obvineného zo 4. júna 2021), poškodenej (zápisnica o výsluchu poškodenej zo 7. júna 2021), ako aj svedka E. M. (zápisnica o výsluchu svedka zo 7. júna 2021), a to za prítomnosti obhajcu obvineného. K uvedenému najvyšší súd dodáva, že výsluch obvineného, svedka, ako aj poškodeného nie je úkonom, ktorý by bol a priori neopakovateľný. Ak napr. svedok nie je poučený o jeho práve odoprieť vypovedať podľa § 130 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku, zápisnica o jeho výsluchu síce v takomto prípade nie je v ďalšom konaní použiteľná, čo však neznamená, že výsluch takého svedka po jeho riadnom poučení nie je možné zopakovať. Uvedené platí obdobne aj o výsluchoch či už obvineného, svedka alebo svedkyne poškodenej, ktoré boli vykonané v čase, keď obvinený nemal obhajcu, hoci ho mať musel. Aj v tomto

pripade bolo možné výsluchy opakovať za prítomnosti obhajcu obvineného, a preto na takto vykonané výsluchy nie je možné nahliadať, ako aj výsluchy, ktoré by boli vykonané v rozpore so zákonom.

30. Zo spisového materiálu ďalej vyplýva, že svedkyňa poškodená U. X. bola vypočutá aj na hlavnom pojednávaní konanom 29. októbra 2021 a svedok E. M. bol vypočutý aj na hlavnom pojednávaní konanom 13. januára 2022, obaja za účasti obhajcu obvineného. Obvinený mal teda možnosť nielen prostredníctvom svojho obhajcu, ale aj sám klásť svedkyňi - poškodenej, ako aj menovanému svedkovi otázky.

31. Najvyšší súd ďalej uvádza, že sa nestotožňuje s námietkou obvineného, že by absencia ustanovenia obhajcu v počiatku prípravného konania (pozn. od 31. júla 2020, kedy bol zadržaný do 2. augusta 2020, kedy mu bol obhajca ustanovený) mala mať taký následok, že by všetky zabezpečené dôkazy, resp. vykonané úkony, a to aj po ustanovení obhajcu, mali byť nezákonné. Obvinený navyše túto námietku bližšie neodôvodnil, preto najvyššiemu súdu nie je zrejmé, z čoho obvinený takýto dôsledok vyvodzuje. Najvyšší súd pripomína, že neúčast' obhajcu pri úkonoch trestného konania so sebou bez ďalšieho nespája nezákonnosť vykonaného úkonu, resp. na jeho podklade zabezpečeného dôkazu, a to ani v prípade povinnej obhajoby, čo možno dokumentovať aj trestnou vecou obvineného, keď z predloženého spisového materiálu je zrejmé, že trestné stíhanie bolo začaté obhliadkou miesta činu ako neodkladným a neopakovateľným úkonom, čo vyplýva z uznesenia o začatí trestného stíhania z 31. júla 2020, sp. zn. ČVS: ORP-980/1-VYS-NR-2020. Pokiaľ ide o zabezpečenie steru bukálnej sliznice obvineného pre účely analýzy DNA, príkaz na prehliadku tela a iné obdobné úkony podľa § 154 Trestného poriadku bol vyšetrovateľkou vydaný až 30. septembra 2020, teda až v čase, kedy obvinený už obhajcu ustanoveného mal. K uvedenému najvyšší súd dopĺňa, že podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže žiadať, aby sa jeho obhajca zúčastnil aj na iných úkonoch prípravného konania, než len na jeho výsluchu a podľa § 213 ods. 2 Trestného poriadku má obhajca právo od vznesenia obvinenia sa zúčastniť úkonov, ktorých výsledok môže byť použitý ako dôkaz v konaní pred súdom, avšak predpokladom využitia tohto práva je žiadosť obhajcu adresovaná policajtovi podľa § 213 ods. 3 Trestného poriadku. Z pripojeného vyšetrovacieho spisu však nevyplýva, že by obhajca vyšetrovateľa žiadal o účasť na vyšetrovacích úkonoch.

32. Pokiaľ obvinený namietal, že v jeho prípade nebola vykonaná rekonštrukcia napriek tomu, že v konaní namietal, že tvrdenia poškodenej „nesedia“ a poškodenej neboli urobené vyšetrenia na drogy a lieky, teda vyšetrenia spôsobilé preukázať okolnosti, ktoré mohli ovplyvniť jej vnímanie, psychiku, pamäť a pod., tieto námietky najvyšší súd považuje za nedôvodné.

33. Najvyšší súd predovšetkým uvádza, že obvinený v konaní nenavrhol vykonanie rekonštrukcie podľa § 159 ods. 1 Trestného poriadku, a pokiaľ ide o prípadnú závislosť poškodenej na drogách či liekoch, najvyšší súd poukazuje na to, že duševný stav poškodenej skúmala znalkyňa MUDr. M. E., ktorá v znaleckom posudku č. 08/2022 z 23. februára 2022 dospela k záveru, že u svedkyne poškodenej nebola dokázaná žiadna závislosť, a to ani od alkoholu a ani od omamných alebo psychotropných látok, hypnotikách či benzodiazepínoch a žiadna závislosť nemala vplyv na jej schopnosť správne vnímať a vypovedať.

34. Pokiaľ obvinený namietal, že bol zo strany zasahujúcich policajtov vystavený násiliu a zlému zaobchádzaniu, najvyšší súd poukazuje na úradný záznam o zadržení obvineného a zápisnicu o zadržení z 31. júla 2020, ktoré neobsahujú žiadne údaje o použití donucovacích prostriedkov pri zadržení obvineného a rovnako zo zápisnice o výsluchu obvineného z 2. augusta 2020 je zrejmé, že obvinený k zadrženiu uviedol, že počas zadrżenia bol spacificovaný, ale nemá modriny a inak nebol voči nemu použitý fyzický, ani psychický nátlak. Obvinený nevzniesol proti obsahu predmetnej zápisnice žiadne námietky, v celom rozsahu súhlasil s obsahom zápisnice, nežiadal jej zmenu ani doplnenie a na znak súhlasu ju dobrovoľne a bez nátlaku, osobitne na každej jej strane i v jej závere, vlastnoručne aj podpísal.

35. Rovnako tak žiadny dôvod dovolania nezakladá ani nespokojnosť obvineného s kvalitou právnej pomoci jeho obhajcu. Z nezávislosti advokácie (právnickej profesie) na štáte vyplýva, že vedenie

obhajoby je vo svojej podstate záležitosťou medzi obhajcom a obvineným, či už mu bol obhajca pridelený v režime právnej pomoci poskytovanej štátom, alebo si ho platí klient sám. Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru sú zmluvné štáty/príslušné vnútroštátne orgány povinné zasiahnuť iba vtedy, ak nedostatky na strane ustanoveného obhajcu vyjdú najavo, alebo ak sú na ne dostatočne upozornené iným spôsobom [napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Kamasinski proti Rakúsku], pričom to isté platí aj pre obhajcu zvoleného obvineným.

36. Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že povinnosť súdu zasiahnuť do vzťahu medzi obvineným a obhajcom vzniká až vtedy, ak je jednoznačne, na prvý pohľad zrejmé, že obhajca si svoje povinnosti hrubým spôsobom zanedbáva, čo však nie je prípad prejednávanej veci. Napokon, obvinený v podanom dovolaní ani nepredložil žiadnu relevantnú argumentáciu o nedostatočne proaktívnom či odbornom prístupe ustanoveného obhajcu, či o zjavnej prospešnosti, hospodárnosti a účelnosti nevyužitého právneho prostriedku, ktorá by avizovala potrebu zásahu zo strany súdu.

37. Keďže najvyšší súd z dovolacích námietok obvineného nezistil naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, ale ani iného dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí týmto uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

38. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.